

STEVE BERRY

HET COLUMBUS
MYSTERIE

DE FONTEIN

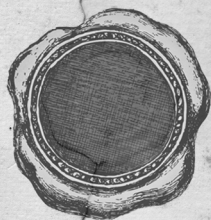
C a r a i b i s c h e Z e e

J A M A I C A

JAMAICA

ANNO 1504

PROLOOG

Christoffel Columbus beseftte dat het beslissende moment naderde. Zijn gezelschap was de afgelopen drie dagen zuidwaarts door het weelderige woud van dit tropisch land getrokken, gestaag aan hoogte winnend. Van alle eilanden die hij sinds die eerste landing in oktober 1492 had ontdekt, was dit het mooiste dat zijn ogen hadden aanschouwd. Een smalle vlakte omringde de rotsachtige kust. Bergen vormden een in nevel gehulde ruggengraat, die zich vanaf het westen geleidelijk oprichtte en hier, in het oosten, zijn hoogste punt bereikte, bij de kronkelige keten van pieken die aan alle kanten opdoemden. Het merendeel van de bodem bestond uit poreus kalksteen, bedekt met vruchtbare rode aarde. Onder het dichte bladerdak van het oerbos bloeide een ongelooflijke variatie aan planten, allemaal gevoed door de constante, vochtige zeewinden. De inheemse bevolking noemde de plaats ‘Xaymaca’, en hij had te horen gekregen dat het ‘eiland der bronnen’ betekende – toepasselijk gezien de alomtegenwoordigheid van water. Daar het Castiliaans de X verving door een J, noemde hij het Jamaica.

‘Admiraal.’

Hij stopte en draaide zich om naar een van zijn manschappen.

‘Het is niet ver meer,’ zei De Torres tegen hem. Hij wees voor hen. ‘Omlaag over de helling naar het vlakke punt. Daarna voorbij een open plek in het woud.’

Luis had met hem meegevaren op alle drie de vorige reizen, waaronder de overtocht in 1492, toen ze voor het eerst voet aan land hadden gezet. Ze begrepen en vertrouwden elkaar.

Dat kon hij niet zeggen van de zes inlanders die de kratten sjouwden. Heidenen. Hij wees naar twee van hen, die een van de kleinere

kisten droegen, en maakte hun met handgebaren duidelijk voorzichtig te zijn. Het verbaasde hem dat het hout na twee jaar nog intact was. Het was nergens aangetast door houtworm, zoals vorig jaar bij de romp van zijn schip. Dat had hem op dit eiland doen stranden, waar hij een jaar lang aan zijn lot was overgelaten.

Maar zijn ballingschap was nu voorbij.

‘Je hebt een goede keus gemaakt,’ sprak hij in het Spaans tegen De Torres.

Geen van de inlanders verstond die taal. Hij en De Torres werden vergezeld door drie andere Spanjaarden, elk speciaal geselecteerd. De eilandbewoners waren gerekruteerd, of liever gezegd omgekocht, met de belofte van meer valkeniersbellen – snuisterijen waarvan het geluid hen leek te fascineren – op voorwaarde dat ze drie kisten de bergen in zouden dragen.

Ze waren bij zonsopgang vertrokken vanuit een bebost dalletje aan de noordkust, waar fonkelend koud water van een nabijgelegen rivier over gladde richels stroomde en poel na poel vormde, om uiteindelijk als een zilverige pluim in zee te storten. Het aanhoudend getjirp van insecten en de roep van vogels hadden steeds luider geklonken en bereikten nu een rumoerig crescendo. De tocht omhoog over de beboste helling had veel van hen gevergd; iedereen was buiten adem, hun kleding nat van het zweet, hun gezicht overdekt met vuil. En nu daalden ze opnieuw af, een groene vallei in.

Voor het eerst sinds lange tijd voelde hij zich weer jong.

Hij hield van dit eiland.

De eerste scheepsreis in 1492 was onder zijn persoonlijke leiding tot stand gekomen, tegen het advies van zogeheten geleerden in. Zevenentachtig mannen hadden zich op grond van zijn droom in het onbekende gewaagd. Decennialang had hij hemel en aarde moeten bewegen om de tocht gefinancierd te krijgen, eerst door de Portugezen, daarna door de Spanjaarden. De Capitulaties van Santa Fé, het verdrag dat hij met de Spaanse kroon sloot, hadden hem een adellijke status beloofd, plus tien procent van alle rijkdommen en heerschappij over de door hem ontdekte zeeën. Op papier een uitstekende afspraak, maar Ferdinand en Isabella hadden zich er niet aan gehouden. In de twaalf jaar nadat hij het bestaan had aangetoond van wat iedereen de Nieuwe Wereld noemde, was het ene Spaanse schip na

het andere westwaarts gevaren. Zonder toestemming van hem, de Admiraal van de Oceaanzee.

Lichtekooien. Leugenaars.

Allemaal.

‘Daar!’ riep De Torres.

Hij stopte met afdalen en keek door de bomen, voorbij duizenden rode bloesems, die de oorspronkelijke bewoners de Vlam van het Woud noemden. Hij ontwaarde een heldere poel, zo vlak als een spiegel, en hoorde het gebulder van af en aan stromend water.

Hij had Jamaica in mei 1494, op zijn tweede reis, voor het eerst aangedaan en bij de noordkust dezelfde inboorlingen aangetroffen als op de naburige eilanden. Alleen waren ze hier vijandelijker gezind. Een agressiviteit die mogelijk viel te verklaren door de nabijheid van de Cariben, een volk op het oostelijk gelegen Puerto Rico. De Cariben waren woeste kannibalen die alleen geweld begrepen. Lering trekkend uit het verleden had hij eerst bloedhonden en boogschutters aan land gestuurd om met de Jamaicanen af te rekenen. Enkelen waren gedood, anderen half verscheurd, totdat ze hem allemaal gunstig wilden stemmen.

Aangekomen bij de poel bracht hij de karavaan tot stilstand.

De Torres kwam naar hem toe en fluisterde: ‘Hier is het. Dit is de plek.’

Hij wist dat dit de laatste keer zou zijn dat hij zijn Nieuwe Wereld bezocht. Hij was eenenvijftig jaar oud en had een indrukwekkende reeks vijanden verzameld. Dat was in het afgelopen jaar wel duidelijk geworden, net als het feit dat deze vierde reis vanaf het begin vervloekt was geweest. Hij had eerst de kust verkend van wat hij als een continent was gaan beschouwen, met een onmetelijke kustlijn die zich, zo ver hij had gevaren, van noord naar zuid uitstreckte. Na die verkenningstocht had hij gehoopt op Cuba of Hispaniola aan land te gaan, maar zijn door houtworm aangevreten vaartuigen waren niet verder gekomen dan Jamaica, waar hij ze allebei op het strand liet lopen en wachtte op redding.

Er was niemand gekomen.

De gouverneur van Hispaniola, een gezworen vijand, had besloten hem en zijn honderddertienkoppige bemanning te laten creperen.

Maar dat was niet gebeurd.

In plaats daarvan waren een paar dappere zielen in een kano naar Hispaniola geroeid en teruggekeerd met een schip.

Ja, hij had inderdaad vijanden gemaakt.

Ze waren erin geslaagd hem alle rechten te ontnemen die hij krachtens de Capitulaties ooit had bezeten. Hij had zijn adellijke status en titel van admiraal weten te behouden, maar die stelden niets voor. Zelfs de kolonisten in Santo Domingo hadden zich tegen hem gekeerd en hem gedwongen een vernederend kolonisatieverdrag te ondertekenen. Vier vreselijke jaren geleden was hij in ketenen teruggevoerd naar Spanje, alwaar hij dreigde te worden berecht en gevangengezet. Maar de koning en koningin verleenden hem onverwacht gratie, en daarna de benodigde gelden en toestemming voor een vierde overtocht.

Hij had zich afgevraagd wat hun beweegredenen waren.

Isabella leek oprecht. Ze was een avontuurlijke ziel. Maar de koning was een ander verhaal. Ferdinand had hem nooit gemogen en openlijk verklaard dat het oversteken van de westelijke oceaan een dwaze onderneming leek.

Al was dat natuurlijk voordat hij erin was geslaagd.

Nu wilde Ferdinand alleen nog goud en zilver.

Lichtekooien. Leugenaars.

Allemaal.

Hij gebaarde de inlanders dat ze de kisten moesten laten zakken. Zijn drie mannen hielpen, want elk krat was zwaar.

‘We zijn er,’ riep hij in het Spaans.

Zijn manschappen wisten wat ze moesten doen.

Er werden zwaarden getrokken en de inboorlingen werden kort na elkaar in stukken gehakt. Twee bleven kermend op de grond liggen, maar hun werd met een steek in de borst het zwijgen opgelegd. Hun dood deed hem niets. Ze waren het niet waard om dezelfde lucht als Europeanen in te ademen. Het waren nietige wezens, koperbruin en naakt als de dag waarop ze waren geboren, zonder enige vorm van schrift of een heilig geloof. Ze woonden in dorpen aan de zee, waar hij ze niet veel meer had zien uitrichten dan een paar gewassen kweken. Ze werden geleid door een man die de *cacique* werd genoemd, met wie hij tijdens zijn jaar in ballingschap bevriend was geraakt. Het was de *cacique* die hem gisteren, toen hij langs de

noordkust nog een laatste keer voor anker was gegaan, zes van zijn mannen had meegegeven.

‘Een simpele tocht naar de bergen,’ had hij het opperhoofd gezegd. *‘Hooguit een paar dagen.’*

Hij wist genoeg van hun Arawak-taaltje om zijn verzoek over te brengen. De cacique had aangegeven dat hij hem begreep en zijn verzoek ingewilligd, gebarend naar zes mannen die de kisten zouden dragen. Hij had een buiging gemaakt om hem te bedanken en een handvol valkeniersbellen als geschenk aangeboden. De hemel zij dank had hij er voldoende meegenomen. In Europa werden ze aan de poten van getrainde roofvogels gebonden. Waardeloze prullen, die hier dienden als harde valuta.

De cacique had de betaling aanvaard en ook een buiging gemaakt.

Hij had twee keer eerder handelgedreven met deze leider. Ze hadden een vriendschap gesmeed. Een verstandhouding. Eentje waarvan hij optimaal gebruikmaakte.

Toen hij het eiland in 1494 voor het eerst had bezocht en een dag voor anker lag om de lekken in zijn schip te dichten en de watervoorraad aan te vullen, was het zijn manschappen opgevallen dat er fijne goudkorreltjes in de heldere stromen dreven. Hij had de cacique ernaar gevraagd. Zo was hij achter het bestaan gekomen van een plek waar de goudkorrels groter waren, sommige wel zo groot als bonen.

Op de plek waar hij nu stond.

Maar in tegenstelling tot het leugenachtige Spaanse koningshuis interesseerde goud hem niet.

Hij streefde een hoger doel na.

Zijn ogen vonden die van De Torres en zijn oude vriend wist wat er stond te gebeuren. Met de kling van zijn zwaard wees De Torres naar een van de drie Spanjaarden, een korte, gedrongen man met een bebaard gezicht.

‘Op je knieën,’ beval De Torres, terwijl hij de man zijn wapen afhandig maakte.

De twee andere bemanningsleden hieven hun zwaard.

De gevangene knielde.

Columbus kwam voor hem staan. *‘Dacht je dat ik zo stom was?’*

‘Admiraal –’

Hij maande hem tot stilte. ‘Vier jaar geleden hebben ze mij gekend teruggevoerd naar Spanje en me alles ontnomen wat mij rechtmatig toekwam. En net zo plotseling werd alles teruggegeven.’ Hij zweeg. ‘Met slechts een paar woorden verleenden de koning en koningin mij gratie voor alles wat ik zou hebben misdaan. Dachten ze dat ik achterlijk was?’ Hij aarzelde opnieuw. ‘Dat dachten ze inderdaad. En dat is nog de allergrootste belediging. Jarenlang heb ik om geld gebedeld teneinde de oceaan te bevaren. Jarenlang werd het mij geweigerd. Maar met één brief aan de kroon werden mij de gelden voor deze vierde reis toegekend. Eén verzoek, en in alles werd voorzien. Toen wist ik dat er iets niet in de haak was.’

De zwaarden hielden de gevangene in bedwang. Hij kon nergens heen.

‘Je bent een spion,’ zei Columbus. ‘Hierheen gestuurd om verslag uit te brengen over mijn handel en wandel.’

Hij walgde bij de aanblik van deze dwaas. De man vertegenwoordigde al het verraad en lijden dat hij door toedoen van Spaanse leugenaars had moeten verduren.

‘Vraag wat je weldoeners willen weten,’ eiste Columbus.

De man bleef zwijgen.

‘Vraag het, zeg ik.’ Zijn stem verhief zich. ‘Ik beveel het je.’

‘Wie bent u om bevelen te geven?’ sprak de spion. ‘U bent geen man van Christus.’

Hij verwerkte de belediging met het geduld dat een leven vol tegenslag hem had bijgebracht. Maar hij zag dat zijn landgenoten minder vergevingsgezind waren.

Hij wees naar hen. ‘Deze mannen zijn ook geen christenen.’

De gevangene spuwde op de grond.

‘Was het je missie om alles te rapporteren wat er zich op de reis voordeed? Hadden ze het voorzien op deze kratten hier? Of gaat het ze simpelweg om goud?’

‘U bent niet waarachtig geweest.’

Hij lachte. ‘Ik ben niet waarachtig geweest?’

‘De Heilige Moederkerk zal erop toezien dat uw verdoemde ziel eeuwig brandt in de hel.’

Toen drong het tot hem door. Deze spion werkte voor de inquisitie.

De grootste vijand van allemaal.

Het vuur van zelfbehoud laaide in hem op. Hij zag de bezorgdheid in De Torres' ogen. Hij was al sinds hun vertrek uit Spanje, twee jaar geleden, op zijn hoede voor dit gevaar. Maar waren er meer ogen en oren? De inquisitie had mensen in groten getale op de brandstapel doen belanden. Hij haatte alles waar ze voor stonden.

Wat hij hier vandaag tot voltooiing zou brengen, was er geheel op gericht om dat kwaad te verijdelen.

De Torres had hem reeds verteld dat hij niet het risico wilde lopen te worden ontdekt door Spaanse inquisiteurs. Hij zou niet terugkeren naar Europa. Hij wilde zich op Cuba vestigen, een veel groter eiland in het noorden. De andere twee mannen met zwaarden, jonger, gretiger, hadden eveneens besloten te blijven. Dat zou hij ook moeten doen, maar zijn bestemming lag elders – hoewel hij het graag anders had gezien.

Hij keek dreigend omlaag.

‘De Engelsen en Hollanders noemen mij Columbus. De Fransen, Colomb. De Portugezen, Colom. Spanjaarden kennen mij als Colón. Maar geen van die namen is mijn geboortenaam. Helaas zul je mijn ware naam nooit weten en zul je ook geen verslag uitbrengen aan je weldoeners die in Spanje wachten.’

Hij gebaarde en De Torres stak zijn zwaard in de borst van de man.

De gevangene had geen tijd om te reageren.

Met een weerzinwekkend geluid werd de kling eruit gerukt en het lichaam kantelde vanaf de knieën naar voren, om met het gezicht tegen de grond te slaan.

Er verspreidde zich een poel van bloed die de aarde rood kleurde.

Hij spuwde op het lijk, net als de anderen.

Hij hoopte dat dit de laatste man zou zijn die hij zou zien sterven. Hij was het moorden moe. Aangezien hij spoedig zou terugkeren naar zijn schip om dit land voor eeuwig te verlaten, zou de cacique geen represailles kunnen nemen uit wraak voor de zes doden. Anderen zouden die prijs betalen, maar dat waren zijn zaken niet. Ze waren allemaal vijanden, en pijn was het enige wat hij ze toewenste.

Hij draaide zich om en bestudeerde eindelijk de plek waar hij stond. Hij ontwaarde elk detail dat was beschreven.

‘Ziet u, admiraal,’ zei De Torres. ‘Het is alsof God ons eigenhandig hierheen heeft geleid.’

Zijn oude vriend had gelijk.

Daar leek het wel op.

Wees zo moedig als een luipaard, zo licht als een adelaar, zo gewind als een hert, en zo sterk als een leeuw om de wil van uw Vader in de hemel te laten geschieden.

Wijze woorden.

‘Kom,’ zei hij tegen de anderen. ‘Laat ons bidden dat het geheim van deze dag lang verborgen zal blijven.’